

Geen probleem meer met Joden meer

Door Leo Kwartan | Elsevier | Opinie | oktober 2020

Foto: American Jewish Committee

Op 4 februari verscheen op de twitteraccount van het Israëliëse ministerie van Buitenlandse Zaken een opmerkelijk filmpje. Een Joodse man met een keppel stelt zich voor als David bin Yousef Shukr. In steenkolenarabisch richt hij het woord tot de Saoedische kroonprins, Mohammad bin Salman (MbS). Shukr zegt dat hij in 1944 geboren is in de Saoedische stad Najran, aan de grens met Jemen. In 1948 vluchtte hij, samen met de 260 Joden die toen nog in de stad woonden. Van hen zijn er nog 15 in leven. Shukr vraagt MbS of hij Najran mag bezoeken, zodat hij er kan bidden bij de graven van zijn voorouders.

Wallahi! De tijden zijn veranderd, en Shukr heeft dat goed door. Zijn verzoek is niet kansloos. Tot voor kort werden Joden en niet-moslims in Saoedische schoolboeken nog neergezet als 'zwijnen' en 'apen'. Nu heeft de overheid een campagne gestart om het negatieve beeld van Joden in de Saoedische moskeeën en media in positieve zin om te buigen. Noem het een strategische liefdesverklaring aan het Joodse volk: de Saoediërs moeten worden voorbereid op het sluiten van een akkoord met Israël. Alleen, de bruske manier waarop de VAE en Bahrein dat onlangs deden, dat werkt in het conservatieve koninkrijk niet.

Aldus bracht Mohammad bin Issa van de Muslim World League – een organisatie die tot voor kort moslimextremisme exporteerde – dit jaar een bezoek aan Auschwitz. 'Moslims moeten leren van de holocaust', zei bin Issa. Baanbrekend voor een land waar de holocaust vaak is afgeschilderd als een Joods complot om het geweten van de wereld te chanteren. Of neem Abdul Rahman Al-Sudais, de imam van de Grote Moskee in Mekka. In zijn preken beschreef hij Joden het liefst in zoölogische termen. 'Vijanden van

de islam' waren ze. Nu wijst hij op de cordiale relaties van de Profeet met de Joden in Medina als model voor religieuze tolerantie.

Dat laatste is natuurlijk flauwekul. Religie en tolerantie zijn elkaar uitsluitende grootheden. In 627 liet de Profeet honderden mannen van de Joodse Bani Qurayza-stam in Medina onthoofden, wegens vermeend verraad. Niet dat de Joden op het Arabische schiereiland zulke lieverdjes waren. Honderd jaar daarvoor, in 524, stelde de Jemenitische koning Dhu Nuwas, een Joodse bekeerling, de christenen van Najran voor de keus: Joods worden of de dood. Volgens bronnen uit die tijd duwden zijn soldaten vervolgens duizenden christenen in brandende greppels. Zelfs de Koran spreekt er bij monde van soera 85 schande van.

Saoedi-Arabië is niet het enige Arabische land dat toewerkt naar normalisering van de relatie met het jodendom. In Qatar komen al jaren rabbijnen op bezoek. In Abu Dhabi won een Israëliische judoka eind 2019 een gouden plak, waarop voor het eerst in de VAE het Israelische volkslied 'Hatikva' klonk. Het was even wennen: de Emirati bobo's stonden er bij alsof hun aambeien opspeelden.

Saoedi-Arabië is een ander verhaal. Officieel zijn alle Saoediërs moslim. Niet-moslimse minderheden bestaan niet. Bezoekers aan het koninkrijk werden voorheen categoriseerd op basis van religie. Dat stond vermeld op je visum. Alleen in het Arabisch overigens, zodat de meesten het niet door hadden. Religie bepaalt nog steeds waar je in het koninkrijk mag reizen. Mekka en Medina zijn alleen voor moslims dus. En, tot voor kort, of je het land überhaupt in mocht.

Het begon al op de Saoedische ambassade bij de visumaanvraag. De vraag 'which religion' op het aanvraagformulier werd door ervaren zakenlieden, die al een bureaucratische marathon achter de rug hadden, routineus beantwoord met 'christian'. Er waren echter ook groentjes die antwoordden met 'none' of 'not anymore' of die de naam van een obscure sekte uit de Achterhoek invulden. 'Christian' was het enige juiste antwoord. Gelukkig stond er achter de balie een uitgeslapen Palestijn die overal in het Arabisch keihard 'christen' invulde. Hij wist dat je Saoedi-Arabië anders niet binnenkwam.

Voor Joden lag de zaak anders. Tot in de jaren tachtig moest men op de ambassade een 'niet-joodverklaring' overleggen, af te geven door de Nederlandse overheid. Toen dat onhoudbaar werd, liet Saoedi-Arabië die eis vallen. Maar als je op het formulier 'Joods' invulde, of toevallig Goldmann heette, dan kon ook de Palestijn je niet meer helpen en kwam er nooit goedkeuring uit Riyad.

Dankzij MbS zijn die visumperikelen nu voorbij. Tegenwoordig kan iedereen eenvoudig online een visum aanvragen. De kroonprins begrijpt heel goed dat niets het imago van zijn land positiever beïnvloedt dan teruggekeerde vakantiegangers die zeggen dat Saoedi-Arabië zo'n schitterend land is en dat de mensen er zo aardig zijn. En het is nog waar ook.

Inmiddels hebben zelfs de eerste Joodse toeristen al enthousiaste tweets vanuit het koninkrijk gestuurd, poserend met hun nieuwe Saoedische vrienden. Dus het zou zo maar kunnen dat David bin Yousef Shukr binnenkort bij de graven van zijn voorouders in Najran kan bidden.

Leo Kwartan